

CSONGOR ÉS...

/belső utazás bizonytalan úticéllal/

Vörösmarty Mihály Csongor és Tünde című drámai költeménye alapján a szövegkönyvet írta:

Csernai Mihály

Szereplők:

CSONGOR, szuicid hajlamú senki

BABINCHAK ATANÁZ

TÜNDE, az idea / **MIRÍGY**, az akadály

MAJOR IRMA

ÖRDÖGFIÓKÁK, erőszakos banda /

CSÁKI BENEDEK,

RÁKOS OLIVÉR,

VÁNDOROK, filozofikus banda

LEHEL VILMOS

BALGA, egyszerű, de nagyszerű / **ÁKOS**

ZÖLDI ÁKOS

ILMA, szupportív személyiség / **LAURA**

HUS LAURA

LEDÉR, erős, néha szorong

KISS NIKOLETT

ÉJ, manifesztaáció és drag queen / **TIBI**

JUHÁSZ TIBOR

LÁTVÁNY

NAGY JUDIT

ZENE

VAJDA VENDEL

FÉNY

SZÁDECZKY LEVENTE

SMINK

SZŐCZEY ANDRÁS

RENDEZŐASSZISZTENS

MOLNÁR KATA

DRAMATURG

CSERNAI MIHÁLY

RENDEZŐ

FERENCZY-NAGY BOGLÁRKA

OLVASÓPRÓBA: 2023. MÁJUS 2.

BEMUTATÓ: 2023. OKTÓBER 15., SZÍNHÁZ- ÉS FILMMŰVÉSZETI EGYETEM - PADLÁS

1 / Prológus

(Házibuli Csongornál. Az előadás mindegyik szereplője fel-felvillan egy kis időre. Ahogy Csongor beszél, időnként egy-egy képet látunk, amik körülötte történnek, a szöveg végére egyedül marad.)

CSONGOR

Még pár milliméter és lelkem eléri a kozmoszt, kirepülök a végtelenbe, ráfordulok a Tejútra, és ott vár engem a semmi, eltűnök benne, feloldódom, mint valami űrszemét, és pont annyira leszek érdekes, mint itt, a Földön, de nyugodtabb leszek, mert legalább pontosan tudom, hogy jutottam odáig és végre egy út, amit én választottam. Elfogyott a levegőm. Megfulladok.

Bárki is vagy, aki olvasod ezt a levelet, csak azt kérem tőled, hogy ne kezdj ezzel az információval semmit. Ne kezdj el sikítani vagy a könnyeidet törölgetni, ne hívj mentőt vagy rendőrt, ne akarj szólni anyáméknak, hogy baj van, csak hagyj engem itt. Hagyj itt, valószínűleg eddig is ezt tetted, különben nem jutottam volna idáig.

Ott álltam azon a házibulin, és nem tudtam eldönteni, mit keresek ott, még akkor sem, amikor rádöbbsztem, hogy én hívtam össze. A barátaimat. Őszintén nem gondoltam, hogy eljönnek. A dolog csak ott sántít, hogy ezek itt – nem a barátaim. „Segíthetek?” – kérdezi valaki. Nem, kösz, szenvedni tudok egyedül is.

Az ember néha csak megszeret valakit.

Mittudomén, áll a buszmegállóban, majd' megfagy, mert késik az a rohadt busz és a másik oldalon – ott áll valaki. Lehet, hogy nem is lehet kivenni az arcát az esőkabátja alatt, vagy eltakarja magát az esernyővel, vagy mittudomén, lehet, nem is esik, nem tudom, ez itt most mind csak egy gondolatkísérlet, ott áll az ember a buszmegállóban, és érzi, hogy ott, azzal a másikkal, aki szemben van és valszeg ugyanazt a buszt várja, csak a másik irányban, hogy ezzel az emberrel nektek van valami dolgotok. Hogy itt most valami történt. Majd vizionálsz, hogy ő lesz az igazi, hogy majd ő biztosan eljön egy házibulira, amit szervezel, nem úgy, mint a barátaid, akik folyton lemondják, hogy vele megosztanád az utolsó falatot a csirkesalátádból, pedig mindenki tudja, hogy az utolsó falat a legfinomabb, hogy majd ő lesz a te kiteljesülésed, valaki, aki majd veled lesz, amikor mindennek vége, és együtt nézitek, ahogy szétszakad az ég, és majd a tekintetek összevarrja, és –

Hát, nekem ilyen ember kurvára nem volt. Pedig én mindig kimentem a buszmegállóba. Nem volt kit meghívni házibulizni, nem volt kivel megosztani a csirkesalátát. Az ég meg csak szakadt, és én nem tudom egyedül összevarrni, most már érzem, hogy nem.

Szóval, aki ezt most olvasod, én csak annyit kérek, hogy fejezd be. Nincs mit tenned és nem a te hibád. Itt minden Csongor hibája. Minden, ami történik. Mert a világgal még nem állunk egymásra készen. Ő túl nagy nekem, én meg elveszek benne. Elveszek, bolyongok és olyankor szembetalálkozom magammal, és az ijesztő.

Tedd le azt a levelet és menj innen a picsába. Jobban teszed, tényleg.

Én már kilépek ebből a világból, mire te belépsz. Én már elutazom innen, mire te leparkolsz a ház előtt. Én már elszaladok innen, mire te ideszaladsz.

Én már rég elélveztem, mire te egyáltalán levetted a ruháidat.

Bárki is vagy: elkerültük egymást, pedig én kurvára vártalak a buszmegállóban.

2 / Találkozás

(Csongor fejében. Látomás, álom.) Az éj a függöny mögött. Árnyjáték.

ÉJ Sötét és semmi voltak: én valék, kietlen, csendes, lény nem lakta Éj, és a világot szültem gyermekül. De tudatát mindenképp. Mindenható sugárral a világ fölkelt ölemből; megrázkódtatá a semmiségnek pusztaságait, s ezer fejekkel a nagy szörnyeteg, a Mind, előállt. Világot teremték és úgy, ahogy teremtem, majd elpusztítom azt, mikor lesújt majd haragom. Most aludj, s aludjunk mind, hogy végigvezesselek teremtet világomon. Világodon. Majd a végén megküzdünk, hogy melyikünk a teremetőbb erő. A test megindult, tett az új erő, s tettekkkel és mozgással gazdagon megnépesült a puszta tér s idő.

CSONGOR

Mi?

ÉJ

Mizu, Csongika?

CSONGOR

Ki a fasz vagy te?

ÉJ

Na, szép fogadtatás. Egy régi barátnak.

CSONGOR

Barátnak?

ÉJ

Tán csak nem hiszel ellenségednek?

CSONGOR

Hagyjál békén.

ÉJ	Nem tehetem.
CSONGOR	Hogy nézel ki...?
ÉJ	Na, ne mondd, hogy nem tetszik.
CSONGOR	Jó, csak mondd meg, hol vagyok, aztán tűnj innen.
(Csend.) Hogy kerültem ide?	
ÉJ (ásít)	Mittudomén. Gondolom, kiütötted magad.
CSONGOR	A kozmoszról beszéltem –
ÉJ	Jaj, ne kezd megint. Ha mégegyszer végig kell
hallgatnom, felkötöm magam.	
CSONGOR	Felkötöd magad –
ÉJ	Fel én.
CSONGOR	Nekem kéne felkötnöm magam. (elindul)
ÉJ (visszarántja)	A fejedben.
CSONGOR	Hogy?
ÉJ	Kérdezted, hol vagyunk. (Csend.)
CSONGOR	Lehetetlen, hogy ilyen kicsi fejem legyen.
ÉJ	Akartam is mondani, hogy szűk itt a hely.
CSONGOR	Nem férek el.
ÉJ	Majd összepréselődünk.
CSONGOR	Nem kapok levegőt.
ÉJ	Ne dramatizáld túl.
CSONGOR	Csak ne beszélj annyit. Kell egy kis csend. (Csend.)
ÉJ	Csongi –
CSONGOR	Mi van?

ÉJ	Van ez a dolog, tudod – amit mondtam – hogy kicsi a hely –
CSONGOR	Igen – ?
ÉJ	Nem a hely kicsi.
CSONGOR	Nem?
ÉJ	Csak nagyon sokan vagyunk. <i>(Csend.)</i>
CSONGOR	Én egyedül vagyok.
ÉJ	Nyilván.

3 / Erőszak

KURRAH	Berreh, hőhe!
BERREH	Kurrah, hő!
DUZZOG	Hőhe! Hőhe! Hőhe, hő!
KURRAH	Mit kerestél?
BERREH	Mit találtál?
KURRAH	Ürgecombót.
BERREH	Szárca lábát.
KURRAH	Rossz ebéd.
BERREH	Szegény ebéd.
KURRAH	Menjünk vissza keresni még.
BERREH	Jobbra én, te balra mégy.
DUZZOG	Megtaláltam, jó ebéd.
KURRAH	Mit kerestél?
BERREH	Mit találtál?
DUZZOG	Itt a veréb, mit meggyaláztál.
KURRAH	Loptam, loptam egy tojást.

BERREH	Add, hadd lássam: micsodást?
KURRAH	Tarkabarka.
BERREH	Szép tojás.
KURRAH	Vén bagolyból vén tojás. Fészken ült, nagy álma volt: ifju nőnek ablakán (szőke volt és halovány, gyöngéd, vékony, törékeny, nincs még egy a környéken) zörgetett a vén zshivány minden egyes éjszakán. Most aludt, majd összedült, szürke hátán bolha ült.
BERREH	Azt megetted?
KURRAH	Elvetettem.
BERREH	Majd kikel.
KURRAH	Bagolyba tettem. Azt álmodta, csibehús.
BERREH	A bolondos vén anyus!
KURRAH	Loptam egy tojást alóla, s megkopasztottam magát.
BERREH	Nem hallottam még ilyen csodát.
KURRAH	Majd kikölti nyolc fiát, és röpülni nyavalyás nem fog tudni. Mászni fog. Elkapom.
DUZZOG	S hallgathatod, hogy nyifog.
KURRAH	Megesszük. Jó ebéd lesz.
BERREH	Jobb, ha esszük, mintha ő esz.
KURRAH	Mit kerestél, mit találtál?
BERREH	Parti bürkön kék bogár ült.
KURRAH	Add, hadd lássam.
BERREH	Útra készült, s megfogám.
KURRAH	Nem hoztad el?
BERREH	Itt van ám. Ravasz, mint egy rókalány.
DUZZOG	Nem hoztad el?

BERREH Domb alatt tehén legel, annak adtam, hogy pusztuljon,
teje tőle megromoljon, borja tejtől dombra hulljon.

KURRAH Ott megesszük. Jó ebéd lesz.

BERREH Jobb, ha esszük, mintha ő esz.

DUZZOG Evés közben jön az étvágy.

BERREH Tele vagyok.

KURRAH Nem csodálom.

DUZZOG Remélem, hogy így folytatjuk, s minden nap jól
vacsorázom.

KURRAH Mit kerestél?

BERREH Mit találtál?

DUZZOG Rókahúst, csibehúst. Róka a csibét megette, hogy
keresték, csak nevette. Most elfogtam és megesszük, gyomrainkba eltemetjük.

KURRAH Mely dicső egy lagzi ez!

BERREH Rókahúsból csibe lesz.

DUZZOG Rókahús, csibehús, el ne fuss.

KURRAH Nekem is juss.

BERREH Nekem is juss.

DUZZOG Nekem is juss.

*(Rávetik magukat Ledérre. Dulakodás, erőszak. Végül Ledér nagy nehezen kiszabadítja magát
Megszépül a jelenet elejéhez képest, amit az ördögök nem tudnak feldolgozni, elszaladnak.)*

CSONGOR Akartam szólni, hogy hagyjanak békén.

LEDÉR Akartál – ?

CSONGOR Akartam szólni, hogy ne bántsanak. *(Ledér nem szól
semmit.)* Végignézttem, de – akartam –

LEDÉR Az a fontos. Hogy akarj. *(Csongort nézi.)* Majd legközelebb. *(elmosolyodik, majd kimegy)*

CSONGOR Ez elég nyomasztó.

ÉJ Megszűnt a régi alvó nyugalom: a test megindult, tett az új erő, s tetteikkel és mozgással gazdagon megnépesült a puszta tér s idő.

CSONGOR Tetteikkel.

ÉJ A puszta tér s idő.

CSONGOR Nem vágom.

ÉJ Alvó nyugalom. *(Csend.)*

CSONGOR Nem tudlak követni.

ÉJ Csak pihenj egyet. Jól fog jönni. Hosszú nap ez a mai.

(Csongor megvonja a vállát, hanyagul lefekszik. Elbóbiskol.)

4 / Lányok

(Mire észbekapunk, megjelenik Ilma és Tünde.)

ILMA Asszonyom, tudod, hogy engem e poros földről emeltél a magas tündér-hazába, s csak azért, hogy ott napestig Csongor úrfiról beszéljek. Szép szemérről, szép hajáról, fejedelmi termetéről, és arról a mézajakról, mely dalt s csókokat terem.

TÜNDE Ah, hogy tudsz ennyit csevegni.

ILMA Lásd, nem ok nélkül beszélek. Itt nekem férjem maradt, akit Balgának neveznek. Olyan isten-verte had nincs talán a fél világon. Szomja, éhe mondhatatlan: e nagy Föld kenyér ha volna, s hozzá sajt a holdvilág, már eddig felfalta volna. S asszonyom, lásd, e gonosz csont első nap már verni kezdett, és fenyeget, hogy tovább ver, ha nem szolgálom ki étellel.

TÜNDE Ilma – !

ILMA Jó, jó, én csak – tudni akarom, meddig tart e bujdosás? Mert ha Balga megtalál, a végén engem is felzabál.

TÜNDE Ilma, Ilma – messze honból, látod, hiába is járok: e kies fát mindhiába ültetém vad föld porába, kedvesemre nem talállok. A fa – kincseket terem és a legfőbb kincs a szerelem. S ez a fa, ez szerelmet nem terem.

ILMA Asszonyom. Tünde. Ott van Csongor.

TÜNDE Mióta csak elindultam, én erre a percre várok. S most, hogy itt van, csak itt állok. Ilma, nem mozdul a lábam.

ILMA Szerelmedet megtaláltam. Ne késlekedj, hátha ő is megtalál.

TÜNDE A szerelmes csillagot hordoz szemében. Annak nincs sötét s homály, bár bolyongjon éj felében, kedvesére rátalál.

ILMA Megfogtad az isten lábát.

TÜNDE Nem vett észre. Van még időm kitalálni, mi legyen. Mielőtt találkozunk... meg kell tudnom, hogy szeret-e, úgy igazán.

ILMA Mit akar csinálni? Úrnőm. *(Tünde elkezd átalakulni – egyfajta tudathasadásos állapot ez.)* Azt hiszem, megyek. Majd ha megint tudsz Tünde lenni, úrnőm, akkor szívesen látlak, de addig nem bírom nézni ezt a furcsa formádat. *(Ilma el.)*

5 / Átalakulás

TÜNDE/MIRÍGY *(átalakulás – személyiségtorzulás)* Átkozott hatalmas álom! Itt szunnyadok e gyöngye testben, miközben hagyom feloldódni lelkemet a szerelemben. De utálok ezt a kis rohadékot. Be vagyok zárva, de most végre... *(fésüli a saját haját)* Fenn ragyognak már az almák a szerelem puha ágyán, belül bennem, vagy tán kívül ott szunnyad a tündérlány. Dús aranyló hajazatom, elborítja egész testem. Boldog vagyok, s azt is tudom, hogy ez végleg elviselhetetlen. Itt a hajam. Belőlem egy kis darab, kis áldozat, s ha Csongor nem szeret így, érje el a kárhozat. De ne, csak szeressen. Engem, ne Tündét, azt a kiállhatatlan...

6 / Mirigy és Csongor találkozása

CSONGOR *(felriad, meglátja Mirigyet)* Hát te meg ki vagy?

MIRÍGY Nagy szerencse elhagyott fejemnek, Csongor úrfi, hogy közelgesz. Félig élő, félig halott, ez vagyok én.

CSONGOR Na. Szerencsés. Mi a baj?

MIRÍGY Kedves úrfi, kit szemfénynek, örömének, kellemének szült s nevelt föl szép anyád...

CSONGOR Mi van?

MIRÍGY Légy kegyes! Látod itt ez almafát: mennyi ág! Ahány levél, annyi csodát terem, az egyik csoda a szerelem. S látod itt e hajszálat? Gazdája vajon hol maradt?

CSONGOR Hajszálatat...

MIRÍGY Ezüst virága csügg e tündér almafának, s benne drágakő ragyog. Három ízben elvirágzik ez naponnan; este rajta, mint a szűz emlői: bimbók, oly kis almák duzzadoznak. Most tényleg neked magyarázzam?

CSONGOR Megpróbállak megérteni.

MIRÍGY Az éj ha jó, érni kezd a fán az alma, s mint egy most szült lányka, oly arannyá duzzad halma.

CSONGOR Arany?

MIRÍGY Mint e hajsza. Keresd meg, hogy kihez tartozik.

CSONGOR Szerelem? Ez a dolog a nőkkel. Eddig se jött össze. Miért pont most sikerülne?

MIRÍGY Kövesd. Ez amolyan metafora. A szerelemre. Találd meg. Találd meg a tündéredet, és rögtön csókold homlokon.

CSONGOR Megtalálom. Megpróbálom. De hol keressem?

(Mirigy nem válaszol, Csongor elfordul, otthagyja, készül elmenni.)

7 / Flört

(Csongor elindulna, de a visszatérő Ilma útját állja.)

ILMA Hát... te... hát... maga...

CSONGOR Micsoda lány...

ILMA	Én... bocsánat, úrfi. Böske vagyok. <i>(Pukedlizik.)</i> Vagy inkább Ilma. Jó napot.
CSONGOR	Nem vagyok úrfi. Csongor vagyok. Örvendek.
ILMA	Elnézést, én csak... jöttem, hogy...
CSONGOR	Az almás nő? Nem teljesen normális, ha engem kérdezel.
ILMA	Nem mindig ilyen, hidd el.
CSONGOR	Elhiszem, de... te sokkal jobbnak tűnsz, mint ő.
ILMA	Ó, Csongor úrfi, nem én vagyok a te embered. Hidd el. Hát nézz csak rám. Ki vagyok én Tünde úrnőmhöz képest?
CSONGOR	Tünde. Milyen szép név. Tünde.
ILMA	A neve is szép, de látná... egyszer meglátja, nem tudja róla levenni a szemét.
CSONGOR	Csakugyan szép lány ez a Tünde?
ILMA	Épp őt keresem.
CSONGOR	Honnan jössz?
ILMA	Elszöktem attól a bolond férfitől... Balgától.
CSONGOR	Férjed?
ILMA	Hagyjuk ezt. Tényleg. Mennem kell.
CSONGOR	Máris?
ILMA	Mondom, nem én vagyok a te embered. A te embered Tünde. Higgy nekem.
CSONGOR	Tünde... de hol találom őt?
ILMA	Sík mezőben hármás út, jobbra, balra szertefut. A középső célra jut.
CSONGOR	Hármás út...?
ILMA	Csongor úrfi, jó szerencsét.

8 / Visszaalakulás

(Mirígy lassan visszaalakul Tündévé.)

TÜNDE Mirígy... már megint. Itt járt. Az életemre tör.
Szerelmemre tör. De nem. Ezúttal nem adom.

ILMA Asszonyom...

TÜNDE Gyere, Ilma. Meg kell találjuk ezt a férfit, aki...

ILMA Itt volt, nem is olyan rég.

TÜNDE Hogy mi? Miért nem szóltál?

ILMA *(magyarázkodni akar, aztán –) Elnézést...*

(Tünde kiviharzik Csongor után. Egy pillanatig üres a színpad, majd egy kötéllel a nyakában érkezik Balga. Fel van dülva.)

9 / Megismerkedés

BALGA Jaj nekem!

CSONGOR *(érkezik)* Ki jajgat itt?

BALGA Jaj! Az ágon fennakadtam.

CSONGOR S most mi hord itt?

BALGA Leszakadtam, mert a madzag gyenge volt.

CSONGOR Te tudod, hogy én ki vagyok?

BALGA Én ne tudnám – te uralkodsz itt.

CSONGOR És te?

BALGA Én a szolgád vagyok. Gondolom. Alattvaló.
Legszívesebben alatt.

CSONGOR Ezt hogy érted?

BALGA Föld alatt. Leginkább.

CSONGOR Te is?

BALGA Mit én is. Dehogy. Csak én.

CSONGOR Mi bánt?

BALGA Udvarodnál egy leány volt, Böske néven. Akit ismersz. Ezt én eljegyeztem immár, s most egyszerre szárnya nőtt. Mint az ájtatos közönség faképnél a papot, itt felejtett, itt hagyott.

CSONGOR Szeretted?

BALGA Hogy lehet ilyet kérdezni –

CSONGOR És? Most mit fogsz csinálni?

BALGA Ne búsíts! Földem olyan, mint az árva tót deák...

CSONGOR Az milyen?

BALGA Elfogadja a magot, és terem. De nem gyümölcsöt: durva tüskét, rossz csalánt, s háladatlan vad zabot. A paraj s gyom benne oly nagy, mint bozótban parti nád.

CSONGOR Akkor te ugyanolyan szerencsétlen vagy, mint én...

BALGA Szörnyűség csak látni is: borzas, mint az ördög anyja, kit hajánál fogva hurcol fergeteg.

CSONGOR Elég. Azt hiszem, értem. És? Most mi a terv?

BALGA Böske nyomdokát csapászom, s felkötöm, ha megtalálom.

CSONGOR Ez kissé radikális, nem gondolod?

BALGA Ő tudom, le nem szakad.

CSONGOR És hogy hívnak?

BALGA Aki csúfol, annak Balga. Másnak Árki tisztességes jó nevem.

CSONGOR Az van.... Balga... hogy Böske, akit keresel... mostanra Ilma lett.

BALGA	Ilma?
CSONGOR	Tündérhonba költözött.
BALGA	Tündérhonba. Honnan veszed?
CSONGOR	Ő maga mondta. Elköltözött Tündérhonba.
BALGA	Tündérhonba?
CSONGOR	Merre van? Ha valaki tudhatja, az te vagy.
BALGA	Hogyne. Megvan sok mesében, tán az Álmoskönyvben is. De hogy ő is... Böske-Ilma... hogy tündérré változott? Varjává tán. Meglehet. De tündérré – az nem lehet.
CSONGOR	Légy a szolgám, segíts nekem, én is arra megyek.
BALGA	Örömmel.
CSONGOR	Menjünk együtt Tündérhonba. Te megtalálod Böskédet, Ilmádat, kinek mi, én meg megtalálom azt a gyönyörű lányt... a tündért... <i>(ellágyul)</i> Tündét. Na, gyere.
BALGA	Hova?
CSONGOR	Tündérhonba.
BALGA	Várj, én oda nem megyek...
CSONGOR	Na. Nyugi. Gyere.

10 / Nyomhagyók

(Tünde érkezik, Ilma szorosan utána.)

TÜNDE	Ilma, én itt meghalok.
ILMA	Ah, ne halj meg, asszonyom, nincs hová temesselek.
TÜNDE	Veszteségem kínja tenger, rajta szélvész bánatom.
ILMA	Tenger színe változandó.
TÜNDE	Veszteségem kínja nem.

ILMA A szélvészek elmulandók...

TÜNDE Bánatom hatalma nem.

ILMA Ah, ez mind azért vagyon, mert magad sem vagy halandó.

TÜNDE Ilma. Mondd el. Mit tegyek? A hitetlen ész tanácsa lelkemet már nem szolgálja, s szívem oly igen beteg.

ILMA Azt igen bölcsen teszed, hogy tanácsomat kívánod itt a földön, asszonyom, hol te, mint én, nem születél.

TÜNDE Ilma, ily vigasztalóm vagy, hogy ezt dörgölöd orrom alá?

ILMA Halld tovább. A munka nem nagy. Csongor úrfi erre jó. Erre, mondtam, hogy menendünk.

TÜNDE S az mi hasznot hajt nekem?

ILMA Itt az úton jelt tegyünk.

TÜNDE Ilma. Kedvesem. Mondd, mi jel legyen?

ILMA Halld, asszonyom: hagyd itt a kisujjodat. A kisujj már azt jelenti, hogy nagyobb ujj is vagyon.

TÜNDE Lelkemet, ha úgy lehetne, hagynám, Ilma, zálogul. De úgy sem volna jó, mert ha lelkem nála lenne, vissza hozzám, nem sietne – amint vissza, tört hajó árva parthoz nem siet, melyen a búbanat él. S reménység sem remél, s mindent pusztaság temet.

ILMA Hagyd el a nehéz tűnődést! Asszonyom. Te szép virágszál, már tudom, mi jelt teszünk. Nézd, a tiszta szép homok: ebben a kis lányomok Csongor úrfinak szemében mind vezérlő csillagok.

TÜNDE Ilma, nézd. Itt a lábnyomom.

ILMA Most én is nyomot hagyok s mellé hosszú nagy fület, Balga férjem címerét.

TÜNDE/MIRÍGY S mi lesz, ha Csongor úrfi téged követ?

ILMA Kizárt dolog.

TÜNDE/MIRÍGY Biztos ez?

ILMA Balga férjem hadd kövessen, és ő majd látja nyomomat. Tudni fogja, kit keressen. Asszonyom. Bízzon bennem.

TÜNDE/MIRÍGY Benned bízok, benne nem. Megeszi a lelkem.

ILMA Jöjjön, menjünk. Biztonságba.

(Ilma belekarol Tündébe, elmennek.)

11 / Utazók

(Csongor és Balga érkezik.)

BALGA Itt a homokban...

CSONGOR Mi?

BALGA Szamárfület találtam, és tehéncsapást; ha ez nem Böske lába, vesszek el.

CSONGOR Ez meg Tünde lába... ez a szerelem lábnyoma, Balga. Milyen kis pici és alig észrevehető! Tuti ekkora lába van. Olyan kis könnyű... gyengéd...

BALGA Medve cammog a hegyen, s annak ilyen lába van. Ilyen lábon csúsz az ólnál, nádsövényű juhakolnál. Ez csak Böske lába lehet.

CSONGOR Itt van. A hármás út. Ezt mondta Ilma is, Balga. Itt fut egymásba az összes, és nekem megint fogalmam sincs, hogy merre kéne menni... „a középső célra jut”, akkor most középre kell menni... Balga?

BALGA Hm?

CSONGOR Ötlet?

(Balga megvonja a vállát. Az egyik útról három Vándor érkezik.)

KALMÁR *(jön)* Szomszédim a két Indiák nekem, s az új világnak minden partjai ismernek engem és hajóimat. Még egyszer ennyi – és a fél világ kincsét zsebemben hordozom. Mi lesz még zárva ennyi báj előtt?

Állj!

Pénz kell-e? Izzadj; járj utána, s lesz. Tőlem csak annak

Relax. Csak arra válaszolj: Tündérhonban voltál-e már?

KALMÁR Ah, hát beteg vagy? Óvd magad, hogy a tündérházában éhen ne vessz. Itt van zsebemben a tündérvilág, itt láthatod meg. Ez a fiú megunta étkeit, s most csillagokra éhezik szegény. Nagyon mohón! A csillag messze van és fenn, igen, fenn! S színezüst-e vajon? *(zsebére üt)* Itt a Tündérhon, gyere csak! *(nevetve el)*

Ezt a faszt.

FEJEDELEM *(jön)* Te Zeusz! Te Isten! Vagy bármily nevű légy, ki e világot részre szaggatád, földünket miért nem alkotád nagyobbá, nem akkorává, hogy ha bírhatom, ne kelljen búnom a napfény előtt, a nagyban e kis morzsadomb urának.

Állj!

Te por, kit lábam eltapod!

Nem por vagyok, hanem ember. Mint te. Ember és por.

Ne ölj időt, ha por vagy, szólj, mi kell?

CSONGOR Neked akkora hatalmad és birodalmad van, biztos tudod,
merre van Tündérhon...

FEJEDELEM Kireppent a madár: az ész, s a fészek pusztá, szellők sípja lett. Tündérhon... Óh, igen, talán ha úgy mehetnék, mint a gondolat vagy mint az égből repkedő sugár, egyik csillagtól másikig, s ami van, mind meghódolna!... Menj, menj, jó fiú, Tündérhon ott van, ahol én vagyok. Ha feltalálod, meghódíttatom, s rabságra fűzöm minden emberét.

(Fejedelem el)

Ezt a barmot. Tündérhon kell, miért nem értitek meg?

TUDÓS (jön) Erő az Isten! Úgy kell lennie, ész és erő, vagy inkább még erő: erő az ész is, mert uralkodik; s mi az? Természet, most felelj, ha tudsz! Erő, vagy Isten? Melyik szó erősebb? Szavak, nevek, ti öltök minket el! A képzelődés elfáradt agyamban, s még istenem sincs: nem tudom, mi az, vagy kit nevezzek annak. És ezért fáradtam

annyit éjt nappalá téve, hogy azt mondhassam, semmit sem tudok! És mégis ezt a nemtudást nem adnám egész hadért, mely, hogy tud, azt hiszi.

CSONGOR Na, te vagy a Tudós? Vagy Nemtudós?

TUDÓS Én – én vagyok, s mi ez? Nem tudhatom. Oh, miért az észnek nincs fogó keze, vagy miért a lélek meg nem fogható? Jó ifjú. Mit kívánsz megtudni, szólj! Mindent tudok már, mindent – még egyet...

CSONGOR Te bölcsnek tűnsz. Te talán tudsz nekem segíteni. Tündérhonba szeretnék menni.

TUDÓS Költők világa, szép tündérvilág, mi kár, hogy álom, gyermeknek való! Ébredj föl, vagy ha még álmodni jobb, menj, álmodd vissza, amit álmodál, mert a valóság csalt reményt...

CSONGOR Ne csináld. Ez az egy dolog ad reményt. *(Sóhajt.)* Ez tart életben.

TUDÓS Ott a tenger, halj bele, ha már meguntad látni a Napot, vagy élj, s mozogj, hogy életet ne unj. *(El.)*

CSONGOR Ez sem mond semmit. Balga, csinálj valamit!

BALGA Én csak állok és bambulok, mióta csak idejöttünk. Ezek mind sokkal okosabbak, mint én...

CSONGOR Ugyan már. Szerelem! Te vezérelj, ha létezel még!

BALGA Ó, a fékezhetetlen romantikus...

12 / Békítés

KURRAH Én a bocskort...

BERREH Én az ostort...

DUZZOG A palástot nem bocsátom!

CSONGOR Szólj, vagy ints, hogy jöjjenek.

BALGA Értenék csak nyelvükön...

CSONGOR Annyira talán nem bonyolult.

BALGA *(próbálkozik)* Földi... khm... vagy földalatti! Erre, erre!

CSONGOR Na, úgy látszik, megértetek.

BALGA Én is ettől tartok.

(Érkezik a három ördögfióka, marakodnak egymással.)

BERREH Nem hagyom!

DUZZOG Nem engedem!

KURRAH Oh, te pacsmag!

BERREH Oh, te poszméh!

DUZZOG Vén libuc¹, te bélevő²!

BERREH Hallod? Üsd, míg benne tart!

BALGA Állj! Elég!

ÖRDÖGFIÓKÁK Megmarunk!

BALGA Azt ne tennétek talán. Gyertek arrébb! Ott uram, egy tanult, bölcs, ékes ifjú, majd igazságot tesz.

DUZZOG Vagy gázságot...

BALGA Elegem van a szóvicceitekből.

BERREH Üsd!

KURRAH Hagyd. Ez jót akar.

DUZZOG Kurrah, hátha megvakar...!

CSONGOR Leállni. Min vitáztok?

DUZZOG Szólj, te Szürke, szólj, te Ráró!

KURRAH Halld meg, és ítéld felőlünk. Árva gyermekek vagyunk, bocskor, ostor és palást egyedül az örökségünk.

¹ libuc: búbic (réti madár)

² bélevő: a belet is megeszi = nyomorult

CSONGOR Az nem túl sok. Ezek talán még nálam is vannak valahol....

ÖRDÖGFIÓKÁK Nem, nem, úgy nem!

CSONGOR Miért nem?

KURRAH Halld tovább. Bújj ki, Duzzog, a palástból! – Ostor a szó, mely megindít...

BALGA Az való, hogy jól megindít.

KURRAH Bocskor a ló, mely viszen.

BALGA Kár, hogy csak gyalog viszen.

CSONGOR Balga. Csendben.

KURRAH A palást rejt.

CSONGOR És mi ebben a jó?

KURRAH Aki így felöltözik, senkitől sem láttatik. Megvagdálja bocskorát, lép, mint egy bérc, akkorát, s hol kívánja, ott terem.

CSONGOR Láthatnám?

KURRAH Hogyne! Adjátok reám!

KURRAH *(lerázza Duzzogot, és egy kis dombon áll)* Látsz-e most?

CSONGOR Igen, itt állsz előttem.

KURRAH *(felveszi a palástot)*

Sötét.

KURRAH Látsz-e mégis?

CSONGOR Nem. De hallak...

KURRAH Deh, te bocskor, deh, te szíj! Így la, ott nálad legyek!

Feljön a fény, az összes szereplő meztelen tablóban a színpadon. Lassan realizálják a helyzetet, szedelődzködni kezdenek, kimennek.

CSONGOR És tényleg. Azt hiszem, értem. Ez a három cucc együtt ér valamit, és ti nem akarjátok külön-külön...

KURRAH Így van.

BERREH Úgy van.

DUZZOG Úgy.

CSONGOR Van három domb, arrafelé. Ugyanakkorának néznek ki.

KURRAH Úgy van.

BERREH Úgy van.

DUZZOG Úgy.

CSONGOR Fussatok fel a hegyekre, és aki előbb ér vissza, az mindhármat elviheti.

Az ördögfiókák futni kezdenek

BALGA Nem nehéz lesz eltalálnom, Csongor úrfi, min tűnődöl.

CSONGOR Mondd el.

BALGA Úgyse tudnak megegyezni.

CSONGOR Tudom.

BALGA Akkor?

CSONGOR Megjött a kedvem.

BALGA Csak tessék.

CSONGOR Te csak maradj itt. Majd gyere utánam.

Hajsza kezdődik: az összes szereplő futni kezd Csongor után

13 / A fogadóban

(Futás – Úton az Ördögfiókák, Balga és a többi szereplő.

Csongor nyomában vannak, Ilma kiválik, Csongor mellé ér.)

ILMA Üdv, úrfi.

CSONGOR	Mizu?
ILMA	Fontos hírt hoztam.
CSONGOR	Várj, kitalálom. Bocs, nem érdekel.
ILMA	Nem ismersz meg?
CSONGOR	Csak egy nő van az életemben.
ILMA	Fontos hírt hoztam.
CSONGOR	Kitől?
ILMA	Tündétől.
CSONGOR	Ilma?
ILMA	Erre most nincs idő. Hajnal kertje. Ma. Pont délben. Ott fog várni téged, és ott tudtok beszélni is. Ne késs el.
CSONGOR	Furcsa hely.
ILMA	Délben, a Hajnal kertjében... légy ott időben, mert máskor nincs esély. Ezen a környéken két szerelmes csak délben beszél.
CSONGOR	Délben...?
ILMA	Máskor nem lehet. Ott legyél. El ne késs.
CSONGOR	Feljegyeztem, csak...
ILMA	<i>(észreveszi a közelgő Balgát)</i> Mennem kell.
CSONGOR	Csak még egy kérdés...
ILMA	Ne haragudj, muszáj. <i>(Ilma el.)</i>

14 / Újra együtt

A szereplők hátul tablót alkotnak, Csongor rajtuk verekszi keresztül magát. Balga „távolról” próbál kapcsolatba lépni vele.

BALGA	Csongor!
--------------	----------

CSONGOR	Csakhogy itt vagy. Hogyhogy ilyen hamar?
BALGA	Aki ösmer, nem csodálná. Míg te égen, csillagon összevissza nyargalóztál, addig én kordélyomon jöttem itt a vert uton. Mennyi csárda, mennyi csapszék volt előttem és utánam! Az egész út csárda volt, s rajta százezer pohár csillogott, mint napsugár.
CSONGOR	A legjobbkor jössz. Itt ez a vendéglő, itt talán jobban utána tudunk járni a dolgoknak.
BALGA	Vagy még inkább jól eszünk, és annál inkább iszunk.
CSONGOR	Telhetetlen. Annyi csárda volt előtted, és most is innál?
BALGA	Néha muszáj meglocsolni kiszáradt torkomat, főleg hogy csak vizet tudtam inni, mert semmi pénzem nem maradt. <i>(Sóhajt.)</i>
CSONGOR	<i>(tereli a témát)</i> Jó ízlésed van.
BALGA	Mi?
CSONGOR	Itt járt.
BALGA	Ki? <i>(Csongor mosolyog)</i> A Böske?
CSONGOR	Ilma.
BALGA	Meg kell találnom.

15 / A küldetés

Az ördögfiókák „játékbabaként” behozzák Ledért

MIRÍGY	Psz.
LEDÉR	Ki szólít?
MIRÍGY	Psz.
LEDÉR	Ki az, no?
MIRÍGY	Psz.
LEDÉR	Hiszen megyek, de merre?
MIRÍGY	Kisleány...

LEDÉR Oh, oh, bizony, ni: „kisleány”...

MIRÍGY No, nagyleány. Hát. *(előlép)*

LEDÉR Hát bizony, nem mindenki olyan ám, mint nénike, oly redőből szótt öreg zsák.

MIRÍGY Öreg? Én? Hát jó... kisbabám, ne légy bosszús.

LEDÉR Oly töpörtő, akinek már fogfájása sincs...

MIRÍGY No, kedves kis madárkám, csillapodjál.

LEDÉR Jaj, beh furcsa kép maga!

MIRÍGY Fúdd ki már lúdmérgedet, dévaj, álnok, csapdi szer, te. Én tudom, hogy nem vagy oly rossz, mint szavadból mondanálak. Öregnek mondsz? Lásd, a kort tisztelni illik, és én, behintve bár redőkkel, még javadra élhetek tán; mert, leányom, a redők majd ez arcon is tanyáznak. Az ember annyi, amennyinek érzi magát.

LEDÉR S maga ilyen rosszul van? Hah, mi jég kéz!

MIRÍGY El ne rémülj! Hová mégy?

LEDÉR Erre is, meg arra is, tudja Isten, vagy mi, merre?

MIRÍGY Valld meg, édes, nemde otthon kór apád van s szenvedő; nincs egyéb, mint csak te, aki gyámolítsa és kötözze. Most füvekkel gazdagon visszatérsz, hogy azt tegyed.

LEDÉR Jaj nekem! Szegény apám... átkozott az óra is.

MIRÍGY Kelj, ne sírj, te kis bohó. Közelít egy gazdag ifjú.

LEDÉR Azt is átkozom. Nem kell nekem gazdag fiú. Ami azt illeti, szegény sem.

MIRÍGY Valóban nem? *(gondolkodik, taktikát vált. Nyájasan.)*
Sokat csalódtál, igaz-e?

LEDÉR Nem bízom már senkiben.

MIRÍGY Mindjárt gondoltam. De nézz rám. Még pár év egyedül és olyan lészel, mint magam.

LEDÉR Erősebb vagyok, mint maga bármikor volt.

MIRÍGY Lehet. Magányos akarsz lenni?

LEDÉR Ez nem erről szól.

MIRÍGY Jönni fog egy férfi hamarosan. Nem messze jár innen.

LEDÉR Mit kezdjek én vele?

MIRÍGY A férfiakkal csak a gond van.

LEDÉR Csak a gond. Ez így igaz.

MIRÍGY Van nálam egy kis por.

LEDÉR Na, ne már –

MIRÍGY Semmi baja nem lesz. Csak bekábul egy kicsit.
Ártalmatlan.

LEDÉR Miért jó nekem, ha bekábul?

MIRÍGY A férfi csak ébren veszélyes.

LEDÉR *(elmosolyodik)* De miért jó nekem, ha bekábul?

MIRÍGY Alvó férfi nem bánthat. Sem téged, sem mást.

LEDÉR Ennyi?

MIRÍGY Ha ezt megteszed, megjutalmazlak.

(Ledér elindul kifelé. Mirígy kajánul néz utána.)

16 / A Hajnal kertjében

Az ördögfiókák Ledérre helyezik a kádat. Csongor érkezik, Ledér elaltatja, az ördögfiókák felteszik a fára. Ledér a lefordított kádra ül.

LEDÉR Felejténém, hogy egykor hűm valál, ha sejteném hogy az lesz a halál. De élni még, ha rád nem gondolok, több mint halál, több mint a kínpadok. *(sóhajt)* Emlékezet világát égetem képed felett, és rajta függ szemem. S ha majd világ s szemem lehúnytanak, képed s az élet sírba szállanak. Szívünk kettészakadt, s egyiknek, ah! A fájó rész maradt. Neked jutott öröm, kéj, szerelem, ezeknek romja – hűségért – nekem.

17 / Udvarlás

LEDÉR Ledér, Ledér, hol van a te régi kedved, és mosolygó gyermek-álmod?

BALGA *(érkezik)* Bocsánat, szép kisasszony. Vagy talán csak őkegyelme, a tündér, az eszemadta?

LEDÉR Szörnyűség! Oh, vigyorgó fakutya! Nem, nem, abból semmi sem lesz. Megszököm! De még előbb megcsigázom a bohót. ***Ledér a függöny mögé áll, árnyjáték.*** *(sóhajt)* Ah!

BALGA Oh, szegényke! Mint a böjti szél az úton, oly keservesen sóhajt. Szólj, parancsolj, mit tegyek. A világot, mint darab húst, érted fölfalom, ha kell. Ah...

LEDÉR Ah!

BALGA Ah!

LEDÉR Az élehetetlen! Már nekem kell arra ténnem, mert különben ott ragad. Kedves...

BALGA Oh, én boldog állat minden emberek között!

LEDÉR Nem vigasztalsz meg szavaddal? Lásd, én bús vagyok miattad, mint az árva gerlice.

BALGA Oh, a lelkem, gilice! Tán meg is kén' már ölelnem? Úgyde Csongor... megbocsásson, hogy nem ő szíveltetik; és hogy Balga szebb kölyök tán, arról Balga nem tehet.

LEDÉR Ott kemény lesz a térded alja.

BALGA Sőt, itt jó helyen vagyok, hagyj pihenni lábaidnál.

LEDÉR Szíved a rév, ott kötök ki. Ékes ifjú, el ne üzz!

BALGA Én? Ékes ifjú, én?

LEDÉR Húnyj szemet, te gyöngyvirágom, mert megégetsz, húnyj szemet.

BALGA Ó, te csalfa. Hát behunyjam?

LEDÉR Húnyd, ha kedvelsz.

BALGA S így maradjak?

LEDÉR Így. Szerelmed zálogául nem kívánok egyebet. S ah, mi szép, mi kellemes vagy. Mint a macskafaj vakon.

18 / Vándorlás tovább

CSONGOR *(belép, értetlenül néz)* Minden rendben?

BALGA Hogyne lenne. S veled, úrfi? Mi a helyzet?

CSONGOR Elaludtam, basszameg.

BALGA Sajnálom... S így örökké bujdosásra szántad ifjú éltedet?

CSONGOR Attól tartok, igen.

19 / A kút

A kút koreográfiaként elevenedik meg, miközben Mirigy monológja elhangzik.

Édes Csongor, itt van a kút. A jövődő mélyen nyugszik tükörében. Forrj kút habja forrj, tajtékot sodorj. Csalfa eskü vérrel írva, bűnös szívtől lángra gyúlva; mély vizedbe hull le hamva, forrj, kút habja, forrj. Csillag, melyen a halál csonton, embercsonton áll; felhő, mely a sírra száll, szél, mely tűzben lángolál, szálljatok le, szálljatok le: a jós-kútba nézzetek le. Mintha jőne, akit várok. Itt jön, itt van. Lássá most, amit meg sem álmodott; én pedig Csongort hozom meg, hogy jövődöt itt vegyen. Évek éve múlthatuk, míg együlnek útaik. Ez éltet engem. Finom étel. Kis szerelmi próbatétel.

20 / Elveszett dolgok

CSONGOR *(magához tér)* Hol van? Hol mondják meg végre, hogy mit kell tennem, hogy ennek az egésznek vége legyen? Hol van Tünde? Vagy hol van bárki? Van egyáltalán?

ÉJ Én itt vagyok. Példának okáért.

CSONGOR Már csak te hiányoztál.

ÉJ Minden út ugyanoda vezet.

CSONGOR Mit beszélsz?

ÉJ Megvan az a helyzet, amikor otthon vagy, és valamit nagyon elkezdesz keresni? Először olyan helyen nézed meg, ahol evidens. Fiókok. Szekrény. Íróasztal, mittudomén. Aztán kicsit idegesebb vagy és kétségbeesettebb. Elkezded olyan helyen keresni, ahol elvileg nem lehetne. Azon a polcon, ahova évek óta nem nyúltál. Fürdőszobában – mégis hogy kerülne oda? Konyhában. Aztán már nem bírsz magaddal. Kimész az udvarra, felforgatsz mindent, megnézed a virágágyásban. Körülötted már minden és mindenki teljesen megzavarodott. Örültnek tűnsz. Eszelős bolondnak. De nem adod fel. És hol lesz meg? Tudod, hol lesz meg?

CSONGOR Nem tudom, én ilyenkor általában föl hívom anyá...

ÉJ Az első helyen, ahol nézted. Épp abban a fiókban lesz. Végig ott volt az orrod előtt, és te képes voltál felforgatni mindent érte.

CSONGOR Mit akarsz ezzel mondani?

ÉJ+ MINDENKI Nyúlj be a fiókba, Csongi. *(Csend.)*

CSONGOR Hát én ezt nem értem...

ÉJ Hidd el, megtalálod. *(el, Csongor bámul utána)*

CSONGOR Hát akkor... keresem tovább. Csak ne lenne ilyen nehéz ez az egész. Mert szenvedek. Mert nem találom. Oda. Ahol. Kezdődött. *(Elszántan elindul.)*

21 / Halandó

ILMA Hova szaladsz? Hol vagyunk itt, asszonyom, mely kietlen tartományban? Én, ha engem kérdeznének, jobb szeretnék messze lenni, legalábbis olyan messze, mint Pozsonytól Hortobágy.

TÜNDE Légy nyugodt. Itt az Éj országa van. A gyűlölt fény birodalma lelkem annyi felleget nyílsugárral hasogatja, nem kívánom szebb eget. Ide húz a bú homálya. A reménynek csüggedése és a csüggedés reménye itt találják honjokat.

ILMA Ah, bizony nem jól találják. Kis szemem már úgy kinyílt, mint a tányérbélvirág.

TÜNDE A szív is úgy nyílik meg, mint sötétben a szemek.

ILMA Miért kell ilyen földre bujdokolnunk?

TÜNDE Légy türelmes bánatommal! Végutat tesz most szerelmem: itt vesz enyhet vagy halált. Jer, kövess e végutamban, s lássad ott az Éjt magát.

ÉJ *A függöny mögött. Árnyjáték.* Ismerlek, nyughatatlan lányka, te! Tündérházadban üdvnek századi valának megszámlálva éltedül, de föld szerelme vonta szívedet, a fényházából földre bujdosál. S mert boldogságod ott is elhagyott, segílyt keresni – későn! – visszatérsz. De mindörökre számkivetve légy, legyen, mint vágytál, a kis Föld hazád. Órákat élj a századok helyett: rövid gyönyörnek kurta éveit.

TÜNDE Itt?

ÉJ Minden ott végződik, ahol elkezdődik. Csak én vagyok örök.

TÜNDE Minden ott, ahol...

ÉJ Na pá! *(ahogy jött, el is tűnik)*

22 / Faültetés

TÜNDE Itt e táj volt, hol először andalogva ültetém a szerelemnek a gyönyörfa sarjadékát. Ért aranygyümölcse már, és a vágy s e szív elől elszedé a sors viharja. Álljon most e helyen! És ha hű még, és hívem, akit nem felejt szerelmem, csalfa jóslat ellenére itt találjon enyh helyére. De ha hűtlen, és a jóslat képe nem csal, akkor, hervadj, hervadj, drága fa, hervadásnak átka rajtad!

Az összes szereplő a színpadon, a háttérben mozognak

23 / Egymásra találás

BALGA Hát, hitetlen álnok asszony, így kell futnod a világon, mintha férjed már nem élne? Tudod, mennyit éheztem, szomjaztam miattad, mire megtaláltalak? És te – ördög tudja, addig merre sátoroztál, hol nevettél, hol mulattál?

ILMA Balga...

BALGA Állj meg, s valld ki bűnödöt, vagy tudom, hogy addig ütlek, míg gombóccá változol.

ILMA A kegyetlen Balga. Megjött. Veréssel és szidalommal üdvözl. Te gyilkos.

BALGA

Oh, te méz!

ILMA

Most az egyszer megbocsátok, s elfelejtem a pofont.

24 / Mindenki Tünde

CSONGOR

(felébred) Jó reggelt. Még mindig itt. Mi történik? Miért vagyok itt. *(Csend.)* Hahó! Valaki. Senki? *(mozogni kezd)* Jól idekötöztek... *(ahogy mozog, megérinti a fa másik oldalán álló Tündét)* Jesszus. Van itt valaki?

TÜNDE

Te vagy az? Ó. Istenem. Hát itt vagy.

CSONGOR

Nem értem pontosan. Hol lennék?

TÜNDE

Te vagy az, Csongor. Ugye?

CSONGOR

Hát, én vagyok. Azt hiszem. Te meg... csak nem...?

TÜNDE

Hol voltál eddig?

CSONGOR

Azt hiszem... azt hiszem csak körbe-körbe járkáltam, mint valami megszállott idióta. Miért, te?

TÜNDE

Ez jó. Én is. Mint egy megszállott idióta.

CSONGOR

Tulajdonképpen hozzád jöttem. Utánad. Hozzád-utánad.

TÜNDE

Hozzám-utánam?

CSONGOR

Azt hiszem, igen. Hogy megérte. Csak a hangodat hallom, de azt hiszem, megérte utánad bolyongani.

TÜNDE

Csak a hang?

CSONGOR

Látni akarlak. *(elkezd mormogni, addig, hogy végül Tünde elé kerül. Döbbenten.)* Téged ismerlek.

TÜNDE

Valóban?

CSONGOR

Láttalak már. Te nem Tünde vagy.

TÜNDE

Mit beszélsz, Csongor? Én vagyok az.

CSONGOR

Te nem lehetsz Tünde! Téged láttalak már, Tündét pedig még nem láttam. Tünde egy eszmény, a reményem az életre. Nem lehetsz te ő.

TÜNDE	Pedig... én vagyok Tünde.
CSONGOR	De nem lehet. Én itt bolyongok már ki tudja, mióta, kergetem Tündémet, de téged már láttalak. Te voltál ugyanennél az almafánál, te mondtad, hogy keresselek, én láttalak téged. Biztos vagyok benne.
TÜNDE	Én vagyok az.
CSONGOR	Az nem lehet, hogy téged kergettelek. Hol van Tünde?
TÜNDE	De hát az isten szerelmére, én vagyok Tünde!
ÉJ	<i>(bejön)</i> Én is Tünde vagyok.
ILMA	<i>(bejön)</i> Én vagyok Tünde.
LEDÉR	<i>(bejön)</i> Én vagyok Tünde.
CSONGOR	Melyikőtök Tünde?
MIND	Én vagyok Tünde...
TÜNDE	Én vagyok Tünde.

25 / Tanulságok

KALMÁR Hol vagytok, összehordott kincseim? Reményem fája dúsan felvirúlt, s arany virágít szélvész szórta el. Megitta tenger, amit föld adott. Ki ad a fáradottnak enyhelyet? Ételt ki ad az éhnek, és italt a lankadónak? Egykor selyemmel bélélt sors fiát ki köntösít fel most szél és zápor ellen? Menni kell, gazdálgni a mulékony életen, még a halál, a váltó, nincsen itt. Én vagyok Tünde.

FEJEDELEM Magam szeretnék lenni, mint voltam, a földön úr, és föld a föld alatt; ez a homok-faj, mely mohón tenyész, ne mondaná, ha rajtam elmegyem: „imitt királynak gázolom porát!” Fenségben ültem, mint a bérci kő, rokon szív nélkül, szörnyen egyedül. Lábamnál nyílt és hervadt a virág; de úr valék, s betöltve a hiány. Titkos haraggal, mint a setét pók, szőtt az árulás. Mi van még hátra? Merre költözünk? Mely kéz mutatja most meg síromat? Én vagyok Tünde.

TUDÓS Az élnetlenség és a halhatatlanság két nagy dolog, két régi fejtörés. Az élni nem tudónak baj, hogy él, a halhatatlannak baj, hogy halni kell, s melyik nagyobb – azt méltó kérdeni. S miért élnetlenség, vagy miért halhatatlan? Miért élnetlenség, aki

élni vágy, s mikor nem az, miért halhatatlan akkor? Élet- s halálban miért az a lehet – az élhet, halhat –, miért vagy eltörölve? S én nem kívántam, hogy legyek – s vagyok! Ész, vagy nem ész? Elő! Hadd lássalak. Itt az éj. Én vagyok Tünde.

(A három alak egyszerre ismétli, hogy „Én vagyok Tünde”, amire a többiek is rákapcsolódnak. Ismét összekeveredik, katatón zaj lesz belőle.)

26 / Csongor megtalálása

(A darab elején vagyunk, ahol a prolóógus véget ért.)

TIBI *(idegesen dörömböl)* Csongi! *(Betöri az ajtót. Berohan, szorosan a nyomában a Balgát játszó színész – most Ákos.)* Mi a fasz van veled?

ÁKOS Csongor. Csongor, mi vagyunk azok. *(meglátja Csongort, felsikkant)*

LAURA Ne üvölts már. Hívj egy mentőt.

ÁKOS Mentőt?

TIBI Semmi pánik. *(Csongorhoz fut)* Csongor. Csongor. Hallasz engem? Én vagyok az. Tibi. *(Ákosnak)* Segíts.

ÁKOS Itt vagyok. Bocsánat. Kicsit leblokkoltam.

LAURA Nyugodj meg. Hívd a mentőket.

ÁKOS Oké. Semmi pánik. Minden rendben.

TIBI Ákos. Kérlek. Nem lesz baj. *(Csongornak)* Csongor. Csongor, kérlek, ne csináld ezt.

LAURA Mit vett be?

TIBI Fogalmam sincs, hogy mit vett be.

ÁKOS És most mi lesz?

TIBI Nem tudom. Hívj mentőt. Aztán az anyját.

ÁKOS Megmenekül?

TIBI

Fogalmam sincs. *(Megpróbálja felébreszteni Csongort, pofozgatja. Csongor nyög.)* Mit nyögsz, Csongikám? Mizu van? Meghülyültünk teljesen?

LAURA

Csongi... itt vagyunk...

(A kép megmerevedik. Csongor kilép belőle, kifordul a nézőkhöz.)

27 / Epilógus – Porszem-monológ

CSONGOR

Mikor ott repültem a végtelenben, jobbra tőlem a Tejút, balra az Orion-köd, ne firtassuk, dimenziók, ilyenek, szóval ott repültem és azt éreztem, hogy most aztán tényleg mindennek vége. Világmindenség meg ilyenek. Elnyel ez az egész. És egy pillanatra megnyugodtam. Mert rájöttem, hogy nem hagytam magam után semmit. Mindegy, hogy itt voltam-e vagy sem, ahogy az is mindegy, hogy elszállok-e vagy sem. Hogy most akkor a barátaim majd itt fognak nekem rimánkodni, hogy ne tegyem ezt meg hogy tehettem. Én csak szerelmes akartam lenni. Meg élni akartam. Meg nemcsak egy kibaszott úrszemétnek lenni.

Az ember néha csak megszeret valakit.

Mittudomén, áll a buszmegállóban. Egymásra néztek, érzed, hogy valami történik. Piros hátizsákja van, erről tudod, hogy biztosan ő az. És odamész, mert meg akarod nézni közelebbről. És ahogy odaérsz, eltűnik, és mire átnézel a másik oldalra, már ott áll. Mert soha nem egyfelé mentek. Mert bárhányszor kimész abba a buszmegállóba, mindig a másik oldalon lesz. Hiába döntesz úgy, hogy akkor inkább lekésed a saját buszodat, csak hadd vess még egy pillantást rá, nem lehet. Már nem lehet. Mert elmegy. Mindig elmegy, amikor odaérnél hozzá. Csak ülsz ott napokig a buszmegállóban, már azt se tudod, hogy az eső esik vagy a könnyeid csorognak. És csak ülsz ott, végeláthatatlanul.

Begurul a busz, és te legszívesebben nem szállnál rá fel, hanem befeküdnél alá, hogy csak menjen át rajtad, csak törjenek porrá a csontjaid. Porból lettünk, porrá leszünk. Azt hiszem, így szokták mondani. Te is csak egy porszem leszel. Ott vagy, a busz alatt, már rég átment rajtad egy csomó minden, te meg csak küzdesz, mert porszemként már nem tudsz önállóan csinálni semmit. Nincsenek önálló döntéseid, hiszen csak egy porszem vagy. Aztán jön valami kis szellő. Megörülsz neki, mert így hátha el tudsz vele menni valahova messzire. Nagyon messzire.

Felkap a szél, és magával visz, elhagyjátok a számodra ismerős helyeket, és a szél csak visz, te csak ringatózol, lélegeznél is, de nem tudsz, hiszen csak egy porszem vagy.

Valaki leszáll a buszról. Te meg odaérsz. A szellő ráfúj téged a piros hátizsákjára.

És csak ülsz és figyelsz. Nem szólsz semmit. Nem is tudsz beszélni.

Hiszen csak egy porszem vagy.

Aztán rájössz, hogy ez a saját piros hátizsákod. Hogy kerestél valamit, hajszoltál valamit annyi buszmegállón át, annyi szenvedés után, de nem találtad. Azt hitted, szükséged van valakire.

És most ott ülsz porszemként a piros hátizsákján. A saját piros hátizsákodon.

Na mindegy.

VÉGE.
